1876. III. évfolyam. 43. szám. Debreczen, Szerda, márczius 1.

Előfizetési feltételek:
helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve:
Egész évre 10 frt.
Félévre . . 5 frt.
Negyedévre . 2 frt 50 kr.
Egy hóra . 1 frt.
Előfizethetni helyben a kiadóhivatalban, a városi könyvnyomdában, (városházépület, az udvarban balra;) azután Telegdi K. Lajos és ifj. Csáthy Károly könyvkereskedéseikben, vidéken a postahivataloknál.

DEBRECZENI ELLENŐR.

Politikai, közgazdászati s társadalmi lap.

A DEBRECZENI SZABADELVŰPÁRT KÖZLÖNYE.
Megjelen hetenkint ötször, u. m. hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Hirdetési dij:
öt hasábos petitsor 5 krajczár. Nagyobb terjedelmű s többizben megjelenő hirdetményeknél leengedés történik. Bélyegdij minden hirdetés után 30 kr. Nyilttéri közlemények minden sora 20 kr. A hirdetmények a szerkesztői irodában vétetnek fel. *Az előfizetési s hirdetményi pénzek a kiadóhivatalba*, a lap szellemi részébe tartozó közlemények a szerkesztőségi irodába **a városháza épülete alatt (Rózsatér)** czimzendők.

DEBRECZEN VÁROS RENDKIVÜLI BIZOTTSÁGI KÖZGYÜLÉSE.

(Márcz. 1.)

(Sz. A.) Elnök Sillye G. főispán. Jelen voltak: Bizottmányi tagok: Albert István, Antal Gábor, Armós B., Balog Imre, Balog Ist., Barcsay Ist., Barcsay Miklós, Berghoffer I., Bereczki István, Beszterczei K., Borsi András, Böszörményi Pál, Böszörményi I. Buzás Pál, Csáki G., Csóka Sámuel. Daku Mihály, Dalmy Károly, Dávidházi Imre, Diószegi János, Dobrai József, Fáncsovics Mátyás, Fáy Árpád, Faragó István, Fodor István, Geréby Fülöp, Gombos István, Gőnyei Károly, Györffi Péter, Gyulai István, Halmágyi Lipót, Halmi Mihály, Harsányi Sándor, Harsányi János, Hajdu Ignácz, Horváth István, Horváth József, Huttflész István, Kádár Bálint, Kacskovics Iván, Kerekes György, Kertész János, Kiss Lajos, Klein Ignácz, Khón Mór, Kola János, Komlóssy Imre, Komlóssi Mihály, Kovács Sándor, Kökényesi Imre, K ö v e s d i J á n o s, Kuczik Gábor, Laky Lajos, Liptai Miklós, Margitay István, Medve Kálm., Mészáros J., Mike Ferencz, Molnár György, Nagy Ferencz, Nagy (Alföldi) József, Nánássy Ferencz, Nánássy Lajos, Nemes Gábor, Némethy Lajos, Németi Sándor, Nikházi Dániel, Ökrös János, Paksi Imre, Pálffi Dániel, Piránszki István, Polgári András, Poroszlay László, Rácz György, Sárga Jakab, Sesztina Lajos, Simonffy Imre, Simonffy Sámuel, Steinfeld Antal, Szabó M. József, Szalai József, Szathmári István, Szathmári Sándor, Szikszai József, Szőke István, Tamási Károly, Telegdi László, Tóth Antal, Tót András, Tót István, Tóth Mihály, Zöld János, Jámbor Ferencz, Jobbágy János, Jóna Dániel, Váczi János, Varga Lajos, Varjas István, Vásári Iván, Vecsey Imre. T i s z t v i s e l ő k: kik nem bizottmányi tagok. Hanke Leó tanácsnok, Lux Sámuel főmérnök, Tegze Imre főorvos, Koszorus Lajos közgyám, Papp Ferencz fő- Csurka János, Bészler Lajos, Boczkó Soma aljegyzők.

Elnök főispán megnyitván a gyülést, főjegyző Papp Ferencz olvassa a jog és pénzügyi s gazdasági bizottságnak az 1876-diki költségelőirányzatra vonatkozó jegyzőkönyvét, melyből kiemeljük, hogy a városnak 1876-dik évi rendes és rendkivüli bevételei 1.549.035 frt 20¼ kr. s ugyanezen czimü kiadásai 1.607.796 frt 75 krral vannak a tanácsi előterjesztésben előirányozva, s igy az 1876-ik évre 58,711 frt 51½ kr. hiány mutatkozik fedezendőnek. — Több rendbeli apróbb megtakaritások által e hiány 49,859 frt 6½ krra leapasztatván, e hiány fedezésére a tanács két módozatot ajánlott, ezek egyike a 30% községi adó behozatala, másika a belső legelő oly módoni értékesitése, a mint az lapunk f. é. febr. hó 14-iki s azután következett számaiban részletesen fejtegetve volt.

A vegyes bizottság több már kifejtett indokból, a mint az lapunkban tüzetesen előadva volt, az ezen évi, s minden bizonynyal még számos éven át előforduló 50,000 forintnyi deficit fedezésére a belső legelőnek értékesitését fogadta el segitő eszközül, s miután az ügyállást teljesen kimeritő bizottsági jelentés főjegyző által felolvastatott, elnök mindenek előtt arra kérte fel a közgyülést, hogy mondja ki, melyiket fogadja el a tanács által előterjesztett két módozat közül, melyektől a város anyagi bajai gyökeres orvoslását bizton remélni lehet, s ha egyik vagy másik módozatot elfogadta a közgyülés, elfogadja-é a beterjesztett költségelőirányzatot a részletes tárgyalás alapjául, mert csak akkor lehetend a közgyülésnek a részletekbe bocsátkoznia, ha az ajánlott két módozat közül az egyik már elfogadva lesz.

Az azon kérdés feletti vitában, hogy a községi adó, vagy a bellegelő értékesitése fogadtassék-e el, többen résztvettek, s e tárgyban mondott fontosabb beszédeket kivonatosan közöljük:

M é s z á r o s József előadja, hogy a feltett kérdés ugy magán körökben, mint bizottságokban részletesen meg volt már vitatva, s ezen viták folyama alatt kitünt, hogy e kérdés eldöntésénél csak egy lehet irányadó, és az a város helyzete, mely szerinte is igen szorongatott. Itt okvetlenül tenni kell, áldozatot kell hozni, s jelen és jövő évek 50000 frt. hiányának fedezéséről gondoskodni kell. A háziadót igen terhesnek tartja, s ehhez ő sem nyul valami nagy örömmel. — A belső legelő felosztására nézve pedig megjegyzi, hogy azt ő nem óhajtja ugy felosztatni, hogy az eladottnak tekintessék, hanem kiosztandónak tartaná azt a jogos tulajdonosok közt minden dij nélkül. De ez a város jelen anyagi helyzetében lehetetlen. Mindazon által még sem helyesli, hogy a belső legelő felosztott részei eladás czimen menjenek a polgárság birtokába, mert ez bélyeg és átirási illeték czimen majdnem 30000 frt róna ismét a polgárságra, hanem igenis bele egyezik abba, hogy a belső legelő a polgárság közt, mint annak jogos tulajdona szétosztassék, s a polgárság vállalja magára azon terheket, melyekkel a deficzit fedezése jár. Szólott aztán arról, hogy sokan azért idegenkednek a belső legelő felosztásától, mert attól félnek, — hogy idegenek fogják idővel összevásárolni e földeket. Szónok azt, hogy e földek a polgárság közt szabad adásvevés tárgyát képezendik, — igen előnyösnek tartja, mert már azáltal is, hogy a ház után való földek adásvevése meg van szoritva, a valódi gazdálkodó közönség tetemes kárt szenved, de veszit e folytán az iparos, a kereskedő, s a diplomás osztály is, mely vagy maga kénytelen folytatni olyast, a mihez sem ideje, sem tudománya, vagy felébe kénytelen adni el nem adható földecskéjét. Attól sem fél, hogy idegen kézre kerülnek e birtokok, mert Debreczennek már fekvése olyan, hogy aki ennek határában földbirtokot vásárol, az egyenesen utalva van arra, hogy egyszersmind debreczeni lakossá legyen. Elfogadja tehát a belső legelőnek nem eladását, hanem kiosztását ugy, hogy annak fejében a város közönsége ajánlja fel a deficitnek évenkinti törlesztését. Ha vannak olyanok, kik sem a háziadót, sem a belső legelő felosztását nem akarják elfogadni, álljanak elő egy harmadik módozattal, amely által a bajon segitve lesz, s ne tegyék lehetetlenné a város önfentartását. Aztán inditványozza, hogy, miután a belső legelő felosztása, s az ennek alapján a város polgársága által magára vállalt évi deficit törlesztések épen ugy tekintendők, mintha a háziadó hozatott volna be, tegyen a tanács mielőbb javaslatot, hogy Debreczen mindazon lakosai, (tisztviselők, üzletemberek, iparosok), kik ezen uj teher által nem érintetnek, bizonyos kulcs szerint hozzájáruljanak a közteher viseléséhez. Ő hiszi, hogy ezen méltányos adot a nyert élvezményekért mindenki szivesen fogja fizetni. Végül kéri, hogy a váltsági dij ugy legyen betelekkönyvezve a kiosztandó földekre, hogy már azáltal is megkönnyitve legyen az eladhatás.

R á c z G y ö r g y kötelességének tartja kimondani azt, — a mi szivét nyomja, s a mit lelkiismerete parancsol, — még akkor is, ha nézete mellett csak ő maradna egyedül e teremben. Az tény, hogy számos éven át, 50,000 frt deficit fedezendő. Csak az a kérdés hogy honnan. Nagy aggodalommal van a mia', hogy az ajánlott két mód közöl, melyik vezetend czélhoz, s melyik fog több kárt és romlást hozni a városra és polgáraira. A községi adót ő is rosznak tartja, de a legelő kiosztást még rosszabbnak. Elismeri ő a nemzetgazdászati károkat, melyek a belső legelő mostani használatából a városra és lakosságára háramlanak. De ő előtte tetemesebb azon kár, mely a legelő felosztásából városunkra nemzetiségi szempontból háramland. Debreczen ős időktől fogva tősgyökeres, magyar földmivelő város volt, s ő igen fél attól, hogy a legelő felosztásával a földbirtokok idegen kézre jutnak, s a tősgyökeres magyar földmivelő osztály ki fog enyészni e városból, s ez okból kevésbé károsnak tartja a községiadó behozatalát mint a belső legelő felosztását, s igy szavazatát a községi adó behozatalára adja.

M o l n á r G y ö r g y. Tisztelt közgyülés! Debreczen város pénzügyi helyzete romlásra jutott s a legnagyobb zürzavarban van elannyira, hogy a f. évi költségvetés még azon esetben is, ha az előirányzott bevételek a legszigorubban behajtatnak, és csak azon kiadások teljesittetnek, a melyek elkerülhetlenül szükségesek, 49,859 frt hiányt mutat fel. Ez csupán a jelen évnek hiánya. Ezen kivül van tartozásunk a mult évekből 185,000 frt, a mi mulhatatlanul fizetendő. A mult ezen tartozásának fedezetéül 137 ezer frt követelés van felvéve, mint a melynek behajthatósága reménylhető ugyan, de a melyből az eddigi tapasztalatok szerint — 15—17,000 frt behajthatatlan lesz. Van tehát a multból 60—70 ezer frt oly hiányunk, a melyet a jelen év folyamán lefizetni tartozunk, ehez hozzávéve az 1876-dik évi deficzitet, lesz fedezetlen összes kiadás ez év folyamán mintegy 120 ezer frt, melynek kifizetéséről nem a papiron mint eddig, hanem pénztárilag kell gondoskodnunk. Ezt kivánja Debreczen városnak és polgárságának becsülete, ezt kivánja a város háztartásában elharapódzott rendetlenség kiküszöbölése. Hiszen csak nem türhetjük tovább, hogy Debreczen város pusztán kifizetetlen számlák fejében 30 ezer frttal tartozzék, mint ma!

De nem elég, hogy csak a jelen zavarainak rendezéséről gondoskodjunk, gondoskodnunk kell arról is, hogy hasonló vagyoni zavarok a jövő években is elő ne forduljanak. Ne máról holnapra éljünk, hanem vessünk számot előre a jövő éveknek terheivel is. Ha a kezünkben levő költségelőirányzatot megtekintjük, abból világosan kitünik, hogy a nagy kölcsön letörlesztéseig minden évnek meg lesz 50—60, sőt lehetséges 70 ezer frt deficzitje. Egy ily dicső és nagy multu városnak, a magyar protestantismus főszékhelyének s a tudományosság fészkének jövőjéről, a dicső apákhoz méltóan gondoskodnunk kell, s egyszersmind rendeznünk a jelent.

E kettős czél elérésére alapos javaslat lett előterjesztve a vegyes bizottság által, én a két módozat közül Debreczen város érdekéből kötelességemnek tartom a belső legelő kiosztását fogadni el, azonban csupán átalánosságban; fentartván magamnak a részletes tárgyalás folyamán előterjesztendő módositásaimat. E módozatot akarva nem akarva el kell fogadnunk, mert a kibontakozás javasolt két eszköze közül ez az, mely a legbiztosabb sikerhez vezet.

A háziadó évenkint 70 ezer frt oly kiadást róna alig elviselhető teherképen városunk polgárságára, melyet az, eddigi jövedelméből ujabb jövedelmi alap nélkül lenne fedezendő. Hogy ez okos dolog lenne akkor, a midőn létezik más forrás, melyhez fordulnunk lehet, azt felfogni képtelen vagyok. Valóban szégyenletes állapot volt eddig is 7 ezer darab számos jószág kedveért elprédálni oly roppant legelő területet. Ennek tovább igy maradnia nem szabad, és most csak az a kérdés hogy ezen Csáki-szalmája féle vagyon, mi módon értékesittessék? Ugy-é mint eddig, hogy ha a nemes város megszorult, vagy eladott belőle egy jódarabot örök áron, vagy zálogba, vagy hzsonbérbe adta, s ily módon 1850. óta több mint 5000 hold nyirbáltatott el a belső legelőtől, néha jó czélra, néha bizony nem jó czélra. Ezt mi is megtehetjük, ezt a bölcsességet mi is folytathatjuk. A most felmerült szükség szerint legalább is 5 ezer holdat kellene haszonbérbe adnunk, hogy az évi deficzit fedezve legyen, s a még jobban megnyirbált belső legelőn mehetnénk tovább a rosz legeltetésben. — Ez aztán annyit jelentene, hogy Debreczen város polgársága nem mer szemébe nézni a maga bajának, s nem akar szemébe nézni a maga hasznának. Hiszen ha a most használatban levő bellegelőnek egy negyedrészén luczerna termeltetik, ennek egy évi termése többet fog érni, mint az összes most rajta legelő lábas jószág. Nem szavazok tehát sem a házi adónak behozatalára, sem a belső legelő eddigi csekély haszonnal járó használatának folytatására, s elfogadom átalánosságban a t. bizottság javaslatát, mert csakis ily módon reménylem azt, hogy gondoskodva lesz Debreczen városának nemcsak jelenéről, hanem jövőjéről is, s annyivalisinkább, mert igy legalább mindenki, és csakis az veheti hasznát azon földnek, a melyhez joga van. (Átalános helyeslés.)

Rácz György barátom nemzetiségi aggodalmakról tesz emlitést, Ezt nem értem, mert hogy merülhessenek fel épen Debreczen városában nemzetiségi aggodalmak? Debreczen városát magyar nemzetiségi tekintetben félteni nem lehet. 1850—60-ig a midőn nyakunkon voltak egész sereggel a német és cseh beamterek, szabad volt eladni a házután való földeket is, s vajon szenvedtünk-e nemzetiségi tekintetben? Épen nem, mert a cseh hivatalnok ha ugyan magyarul meg nem tanult, saját itt született gyermekeivel nem vala magát képes idegen nyelven megértetni, s valamint azon nehéz időkben el nem csehesedtünk, bizonyára megtartjuk nemzetiségünket a jövőben is, (Élénk helyeslés) sőt ha idegenek telepednének is le közöttünk, megvagyok a felől győződve, hogy itt akár van kedve hozzá akár nem, magyarrá válik mindenki! (Zajos tetszés.)

Azon aggodalom sem lehet mérvadó, hogy a felosztandó belső legelőből a vagyonosabbak nagy terjedelmü földeket összefognak vásárolni. Természetünkben fekszik az már nekünk, hogy mi nem könnyen válunk el s a végső szükség perczeig ragaszkodunk az őseinktől örökölt földbirtokokhoz, és meg a város közvetlen szomszédságában levő földbirtokok ára oly magasra fog emelkedni, hogy nem egy könnyü lesz abból csak 100 hold területet is összeszedni. Tessék valakinek megkisérleni Debreczenben 50 nyilas szőlőnek egy darabban összevásárlását.— Vagy azt mondják, hogy nem eladó, vagy ha eladó, megfizethetetlen magas árt követelnek érte.

Tehát ismétlem, hogy átalánosságban elfogadom a belső legelő felosztását tárgyazó javaslatot, mert meggyőződésem az, hogy az ki szabaditja Debreczen városát jelen zavaraiból, s megállapitja jövőjét, hosszu esztendőkre, feltéve hogy önök t. bizottsági közgyülés nem ugy mint eddig, hanem szigoruan fogják gyakorolni ellenőrzési jogukat, s nem fognak a számadások 30, 40 éven át vizsgálatlanul heverni, s rend lesz behozva a házi kezelésbe, s szentül meg lesz tartva az előirányzott kiadás; a számadások pontosan fognak vezettetni, s a budget kezelése az utolsó garasig szigoruan be fog tartatni, s azok, kiknek mulasztása miatt valamely előirányzott bevétel behajthatatlanná lesz, szigoruan felelősségre fognak vonatni. Igy, de csak is igy fogadom el átalánosságban a t. bizottság javaslatát és szivemnek teljes meggyőződéséből, s Debreczen város iránti hő szeretetemtől indittatva, kérem a t. bizottsági közgyülés tagjait, hogy azt ugy a polgárság mint a város érdekében elfogadni méltóztassanak. (Általános helyeslés s lelkes felkiálltások, elfogadjuk! elfogadjuk!")

Kövesdi János rövid felszólalása után, ki a kis és ürge-nyilasokat is kiosztatni óhajtja, elnöklő főispán szavazás alá bocsátja a kérdést s a vegyes bizottság azon javaslata, hogy a belső legelő felosztassék, valamint a beterjesztett költség előirányzat, a részletes tárgyalás alapjául óriási szótöbbséggel (csupán 3 egyén szavazott ellene) elfogadtatott.

Ezután a részletes tárgyalás következett, a melyről csak holnapi számunkban fogunk szólani.

(Folytatjuk.)

— **A hivatalos lap** tegnapi száma ő felségének következő legmagasabb **kéziratát** közli:

I.

Kedves gróf Pejacsevich! Midőn önt egészségi állapotára való tekintetből horvát — szlavon — dalmát miniszteri állásától saját kérelmére ezennel felmentem, fogadja odaadással teljesitett hü szolgálataiért fejedelmi elismerésemet.

Kelt Bécsben 1876. évi február 25-én

F e r e n c z József, s. k.
T i s z a Kálmán, s. k.

II.

Kedves Bedekovich! Magyar miniszter elnököm előterjesztésére önt a Budapesten székelő központi kormányhoz, tárcza nélküli horvát-szlavon-dalmát miniszterré nevezem ki.

Kelt Bécsben 1876. évi február 28-án

F e r e n c z József, s. k.
T i s z a Kálmán, s. k.

— **A bank és vámkérdés megoldása végett** folytatandó tárgyalások az árviz miatt halasztást szenvednek. A kormány a bécsi ut iránt még nem jutott megállapodásra, minthogy az aldunán még folyton veszély van, mely szükségessé teszi, a kormány férfiaknak az országban maradását, hogy a kormány ott a hol szükséges rögtön intézkedéseket tegyen; s tehát előbb bevárandónak tartja, hogy e részben megnyugtatva távozhasson.

— **A költségvetési törvény** által a sójövedéki rovatok közt megengedett átruházás — virement — bal értelmezése miatt több hibás könyvelés történvén, a pénzügyminiszter a pénzügyigazgatóságokhoz intézett körrendeletében kijelentette, hogy a hitelátruházási engedély nem tekinthető a számviteli szabályok által meghatározott rovatmutatótól eltérő utasitásnak, mert az egyszerüen arra szolgál, hogy az egyik fejezeten, czimen vagy rovaton engedélyezett pénzösszeg az engedélyben megjelölt másik rovatra felhasználható, illetőleg, hogy az egyiknek tulkiadása a másikon mutatkozó megtakaritással indokolható legyen. Az utalványozott összegek tehát mindig szorosan a számviteli utasitások rovatmutatói szerint lesznek könyvelendők, annyival inkább, mert különben a számadások használhatósága. statisztikai s más tekintetben csorbát szenved.

— **A király és az árvizkárosultak.** Azon legfelsőbb kézirat, melynek kiséretében a király Tisza Kálmán min elnöknek a vizkárosultak részére előlegesen tizenötezer forintot küldött, igy hangzik:

Kedves Tisza! A vészthozó árviz által Budapesten és vidékén károsultak segélyezése s szomoru sorsuk pillanatnyi enyhitésére magánpénztáramból egyelőre tizenötezer forintot engedélyezek s egyuttal elrendelem, hogy ezen öszszeg az e czélra kiküldött szárnysegédem által önnel egyetértőleg rendeltetésének megfelelőleg kiosztassék.

Midőn egyébiránt a vizveszély állapotáról Budapesten s az egész országban, valamint az okozott károkról s az ezek folytán netalán máshol is szükségesnek mutatkozó további segélyezés...

A „Debreczeni Ellenőr" tárczája.

ELTÜNT.

Elbeszélés.

Irta: **STRECKFUSS ADOLF.**

ELSŐ RÉSZ.

(33-ik folytatás.)

XI.

„Védenczed nehány pillanat mulva itt lesz, mondá Delmenhorst igazgató, mikor rövid távollét után visszatért. — Ma reggel a könyvkötészetbe tétetett át, s innen hozták el, hogy ide vezessék. E közben az intézet orvosával és lelkészével kitenek tegnap a te Fuchsingod a rend folytán bemutattatott, beszéltem róla. — Walczman orvos ezen bizonyitványt adta: erős és minden munkára képes, de e pillanatban a kiállott vizsgálati fogság miatt beteges és idegesen felindult, mint te, ő is csodálja a fegyencz büszke csaknem előkelő maga tartását, ki neki nagyon megtetszett. Nem ily kedvező az intézet lelkészének itélete. A mint mondja, hoszszasaban beszélt Fuchsinggal, mint a többi behozott foglyokkal, mert őt is érdekelte a szép fiatal ember s azt remélte, hogy az isten igeje termékeny földbe hull. Ezért megkisérlette komoly figyelmeztetés által a fegyenczet vallomásra birni, mert e nélkül nem gondolható valódi bünbánat, de minden intése haszontalan volt. — Fuchsing kinyilatkoztatta, hogy ártatlan, s nincs mit megbánnia, épen igy vonakodott a jó Hamann lelkész minden szeretetteljes figyelmeztetése daczára multjából valamit közölni. Haman lelkész megrögzött bünösnek tartja, kinek javulása iránt nincs reménye, s tanácsolja, hogy szigoru fegyelem által nagyobb engedékenységre birjuk. Ez zavarba hoz, mert felsőbb helyen nem szivesen látják, ha a lelkész óhajtását tekintetbe nem veszem.

„Akkor nem a legjobban áll az én kivánságom teljesithetése?"

„Nem, mert ennek daczára, ha Fuchsing alkalmas, magánirodámba veszem. — Megkisérlem Haman lelkészt Fuchsing sorsának elbeszélése, s azon közlemény által, hogy te magad érdeklődöl iránta, kibékiteni. Remélem sikerül, mert nagyon jószivü ember, s mindig hajlandó a gyöngédségre, csak ritkán vezeti vakbuzgó jámborsága kemény itéletekre azok iránt, kik nem látszanak előtte eléggé hivőknek és alázatosoknak, sokkal gyakrabban csábitják határtalan lágyságra képmutató istenfelőséggel. Ha nem sikerül kibékitenem, bármily kellemetlen legyen, el kell türnöm a következményeket, mert anélkül sem vagyok nagyon jól bejegyezve odafent, mivel nem vagyok elég jambor.

Barátom, kedvetlenséget nem akarok neked szerezni, ily körülmények közt visszaveszem kérésem.

Ez hasztalan, mert elbeszélésed után magam is érdeklődöm e fiatal ember iránt. Annak teljesitésétől a mit helyesnek tartok semmi szemelyes kellemetlenség iránti tekintetből sem hagyom magam visszatartatni.

Az előszobában nehéz léptek zaja hangzott. A foglyot hozzák mondá Gretchen, ki ujra helyet foglalt az ablak mélyedésben varró asztalánál. Elhagyjuk Minkával a szobát vagy maradhatunk?

„Maradhatsz. Nincs a fogolylyal semmi beszélni valóm, a mit ne halihatnál.

Az előterembe vezető ajtó megnyilt, s egy egyenruhás felügyelőtől kisértetve belép a várt egyén. Gretchen a városi törvényszéki tanácsos elbeszélése után igen előnyös képet vázolt képzeletében; mindemellett megvolt lepve, midőn a valóságban maga előtt látta. Mily könyü és diszes volt minden mozdulata, mily elfogulatlan és előkelő magatartása. Maga a rut szürke fegyencz ruha, melyet az intézet többi foglyaihoz hasonlóan viselt, nem torzithatta el nemes alakját! — Arcza meglepő szép volt, nem csak a finoman metszett vonások szabályszerüsége, de a nyugodt szilárd komolyság miatt is, mely azt lelkesité. A ki e szép hü szemekbe nézett, nem hihette, hogy ez ember gonosztevő legyen. E szemek kifejezése nem csalhatott.

Fuchsing az igazgatót és városi törvényszéki tanácsost oly előkelő meghajlással üdvözölte mely beillett volna legelőkelőbb társaságba is. Az ablak mélyedés felé is nézett — összerezzent, midőn Gretchent meglátta, a ki, hogy őt jobban megnézhesse előre hajolt. A csinos fiatal ember vonásai hirtelen megélénkültek, nagy meglepetést fejeztek ki azok, aztán egy gyorsan elfutó mosoly látszott rajtok. Még egyszer meghajolt az ablakmélyedés felé, — aztán nyugodt büszke tartással várta az igazgató beszédét, kihez egész figyelemmel fordult.

Delmenhorst igazgató felállott. Keresztbe tett karokkal állott az asztal mellett, s vizsga tekintettel figyelte meg a foglyot. Ez ő reá is kedvező benyomást tett megjelenésével, most megtudta magyarázni azon érdekeltséget, melylyel a gyöngédségre oly kevéssé hajlandó vizsgáló biró és mint a városi törvényszéki tanácsos ez ifju ember iránt viseltetett. Különösen meglepte az igazgatót a fogoly arczán megfigyelt változó kifejezés.

Hazudhatnék-e e szem, mely az érzelem minden változását ily gyorsan és hiven visszatükrözi? Az évek lefolyása alatt ezer bünös megfordult az igazgató előtt, élesen megfigyelte őket, mindég igyekezett vonásaikból olvasni, gondolataikat érzelmeiket kikutatni — de csak nem mindég zárt könyv volt előtte, melybe bepillantani sok fáradtságba került, mert a foglyok szokva voltak érzelmeiket elrejteni, és vonásaikon uralkodni, a legtöbbnek a tettetés második természete lett. Sok évi tevékenysége alatt az igazgató először látott maga előtt egy fegyenczet, kinek nyilt vonásaiban minden érzelem változatos azon pillanatban feltalálta leplezetlen kifejezését.

(Folyt. köv.)

zés iránt folytatólagos jelentéseit, illetőleg javaslatait elvárom, egyszersmind felhivom őnt, hogy a veszély megszüntével nekem mindazon hatósági közegeket vagy magánosokat megnevezze, kik annak elháritásánál s az e részbeni intézkedések végrehajtásánál magukat különösen kitüntették.

Kelt Bécsben, 1876. évi febr. hó 27-én.

Ferencz József, s. k.

A hivatalos lap a királyné adományát ekként jelenti:

Ő felsége a császárné és királyné, Budapest főváros árvizsujtott lakói közt leendő kiosztás végett magánpénztárából tizezer forintot méltóztatott legkegyelmesebben adományozni.

A király ő Felsége által adományozott összeg — mint a hivatalos lap irja — következőleg osztatott fel: a főváros lakossága közt kiosztatni fog 11,000 frt. Ujpest árvizsujtott lakói közt, Pestmegye alispánja utján ki fog osztatni 1,000 frt Végre a pestmegyei árvizsujtott vidék lakói közt leendő kiosztás végett az azon vidékekre utazó pestmegyei főispánnak átadatott 3000 frt.

— **Rövid hirek. A közlekedési miniszteriumban** tegnap kezdődtek meg a tárgyalások az eperjes-tarnovi vasuttársulat és ennek épitő vállalkozója közt fenforgó ügyek végleges elintézése iránt. **Torontál megye** billeti kerületében a központi választmány, a képviselőválasztást márcz. 5-re tüzte ki. Jelöltek b. Liptay Béla és Huszár Imre. **A zimonyi „Graniczár"** Karagyorgyevics Pétternek nyilatkozatát közli, melyben ez a saját neve és arczképével ellátott bronzérmek terjesztése ellen tiltakozik, mint a melyek az ő tudta és akarata nélkül történnek. **Az országos szabadelvü párt** ma d. u. hat órakor értekezletett tartott. Tárgy: a váltótörvényjavaslat.

AZ ÁRVIZRŐL.

Budapest, febr. 28.

A Duna vize a mult éj folyamában ujból emelkedni kezdett, s 21 láb 7 hüvelykről ma délig 21 láb 9 hüvelykre emelkedett. Ez emelkedés a Duna magyarországi mellékfolyóinak vizétől van. A Vág, Ipoly, Garám, tul a Dunán a Rába, Rábcza tullépték partjaikat, s borzasztó viztömegeket szállitanak a Dunába. Az ujabb áradás a fővárosra többé fenyegető jelleggel nem bir, mivel az Al-Dunán nincs meg a torlasz, mi a viz lefolyását akadályozná.

12 óra után egy távirat érkezett az alispántól, melyet Jankovich kormánybiztos küldött ennek. A táviratszerint Jankovich ma éjjel ladikon Soltból Kalocsára ment; két embere, irományai, podgyásza eltüntek. — Maga jégtáblákon menve menekült Kalocsára.

A Ráczfürdő alsó része most is 1 és ½ láb mély vizben áll, az épületnek azonban semmi baja sincs. A viziváros magasabban fekvő helyeiről a tüzoltók a vizet kiszivattyuzták. Jelenleg még viz alatt van: az öt-pacsirta-utcza, a szerecsen-utczának egyrésze, a főutcza a kapuczinusoktól a kórház-utczáig, a harminczad, plebános-, 3 szerecsen-, két-nyul-, kácsa- és kórház-utczák. Uj-Pesten az árviz által okozott kár, mely ugyan még hivatalosan constatálva nincs, megközeliti az egy milió forintot, s a mi még érzékenyebbé teszi ezen Uj-Pestre nézve óriási kárt, az, hogy a károsultaknak alig egy ötödrésze tartozik a vagyonosabb osztályhoz, négy ötödrésze a teljesen szegények közé tartozik, kik a szerencsétlenség által tökéletesen tönkre vannak téve. A község eddig 180 családot szállásolt el, s ideiglenes népkonyhát állittatott, hol naponkint 300 embert látnak el leves és kenyérrel.

Vidéken.

Szobb 9 ó. 30 p. Tegnap reggeltől áradás 1 láb 5 hüvelyk. Vizállás 21 l. 6 h. aggodalom ujból nagy Marosra nézve.

Tétény, 9 ó. 24 p. febr. 28. **Tökölön 100 ház viz alatt, 20 ledölt s 70 dülő félben van, Szent-Miklóson 200 ház omlott össze. Csepről semmi bizonyos.**

Paks 9 ó. 10. p. Viz 19 l. 8 h. Semmi jég, felényi vizsebesség mint tegnap. A paksi nagy karajjég aligha elnem akadt Décs felé. Ez okozhatja hogy Kalocsa körül van véve vizzel. Gedérlak száraz.

Esztergom 9 ó. 45 p. A felső vidéki olvadás miatt a viz folytonosan emelkedik, jelenleg a vizállás 20 láb, a város nagy része még mindig viz alatt áll.

Szobb d. e. 10 ó. 45 p. Tegnap óta áradás 1 l. 5 h. Vizállás 21 l 6 h. A Vág Garam és Ipoly áradásai aggodalmat keltők, Nagy-Maros ujból fenyegetve van.

Esztergom. 11 ó. 10 p. A viz tegnap este óta 19 l. 7 h.-ről 20 lábra emelkedett. Mentő eszközök s erők még szükségesek. Az inség pusztulás terjed.

Vácz d. e. 11 ó. 40 p. Vizállás 22 l. Lassu folytonos áradás észlelhető.

Szabadszállás d. u. 12 ó. 20 p. A viz ujra nagy erővel tör városunkba a város megmentéséről szó sem lehet. A távirda hivatal veszélyeztetve van: elvagyunk zárva. Segélyt kérünk.

A Duna alsó vidékére indult expeditióról.

(A „P. N." saját tudósitója után.)

— febr. 29. délben.

Ercsi alá megérkezvén, első dolgunk volt megtekinteni Csépet, mely a hajóról nézve teljesen vizzel boritottnak látszott.

Az idő este felé járt; a szél mind rohamosabban kezdett fúni, s a hullámok zajosabban csaptak fel a lomha árból.

A kormánybiztos gyorsan határozott. Minden aggodalmat, a bennünket érhető veszély tekintetében, legyőzött az a gondolat, hogy a község veszélyben foroghat, melyen segithetünk.

Négy csónakon indultunk utnak Csép felé. Ez alatt a hajó kapitánya, Kecskés főmérnökkel az Ercsinél álló jégtorlasz megtekintésére indult.

A torlasz ekkor még mozdulatlanul állott s nem igen nyujtott kilátást arra, hogy egyhamar meginduljon.

Körülbelől két órai erős evezés után elértük a falut.

Mily rémes látvány tárult elénk! A házak közé széles folyamként zuhogva rohant be a hullámos ár, elöntve a házak kivételével mindegyike magas töltésen áll, mindent a mit utjában talált.

Az egész falut két, helyenként három lábnyi mély viz boritotta, mely a házsorok sarkán örvénynyé képződött, s szédületes sebességgel vonta magához a viz által hordott dongákat, hordókat, hogy eltüntesse rövid időre a viz alá.

Körülbelül egy óráig szőlők felett mentünk a csónakokkal, mig a faluba értünk. A viz messze tul terjed még a falun s a merre csak szem lát, csak a fák koronái látszanak ki a viz alól.

A házak a faluban keveset szenvedtek. Rendesen egyik oldaluk, félláb nyi szélességben szabad. Itt állanak szorosan a fal mellett a házak lakói, nézve, mint növekszik a viz. — A házak hátát és másik oldalát már a hullám mossa.

A mélyebben fekvő házak közől azonban több elpusztult. Számos összeroskadt háznak csak tetőzete emelkedik ki a vizből. Láttunk egy házat, mely felülről egész lefelé kettérepedt s egy aranyni szélességben a két rész elvált egymástól. A kettérepedt tetőn át összekötött ágyruha látható. Négy-öt nagy batyu hever ott egymás mellett. Bizonyára megakarták menteni az ártól s azért vitték a padlásra. Most a ház is odaveszett.

A templom hátsó része szintén vizben áll. A falu főutját, mely itt vonul el, öt hat ölnyi szélességben sebes fodru viz boritja, melynek sem eleje, sem vége nem látható. Fel is, le is végtelen Duna.

Inségről még most nem szólhatni. Az emberek sokkal nyugodtabbak, mintsem hittük volna.

A helységházánál, melyet mint a faluban minden házat, csak csónakkal lehet megközeliteni, nem találtunk senkit.

A jegyző sorozáson volt; az ár elzárta falujától. A biró nem volt otthon. A lakosok egy egész nap a falun kivül tanyáznak, csónakokon, várva egy-egy gerendafát, léczet, vagy hordót, melyet zsákmányul ejtenek.

A faluban egy halott fekszik, melyet nem tudnak eltemetni.

Nagy nehezen összejöttek az esküdtek s megérkezett a biró is. Nem is szükséges mondanunk, hogy a kormánybiztos erélyesen megrótta mindannyiakat, hogy elhagyták a faluházát, s felelősség mellett meghagyta a birónak, hogy a csónakok ne kalózjáratokra használtassanak fel, hanem bekövetkezhető szerencsétlenség esetére a faluban készen tartassanak.

Körülbelül háromnegyed órai időzés után, kiosztatván kellő számu kenyér és szalonna, ismét utnak indultunk, hogy elérjük hajónkat.

A szél e közben mindinkább emelkedett, s alig hogy nagy bajjal kiértünk a faluból, reánk szakadt az est.

Az ár egyre növekedett, a hullámokat hatalmasan korbácsolta fel a viharrá nőtt szél. Csónakunk félelmesen ingott a mély ár fölött.

Eveztünk előre. Szerencsénkre a hold kivilágitott néha a fellegek közül, s legalább láthattuk, merre vetette csónakjaink egyikét-másikát a vizsodra.

Két óránál tovább eveztünk, s nem voltunk még feleutján sem. A falu egyre hátunk mögött, vagy oldalunkon, majd jobbra, majd balra volt, s ha hajónk egy vizforgóba került, ismét szemben állottunk vele. Előbbre nem jutottunk.

Kormányosaink viz és vihar-edzett emberek voltak.

— Van-e veszély? kérdeztük tőlök.

— Az Isten kezében vagyunk; — volt a felelet.

És mintha az elem is bizonyitani akarná, mennyire igaza volt a matróznak, egy óriási hullám csapott át hajónk felett, bevetve abba egy jégtáblát. A csónak oldalra dőlt; lábaink alatt, a csónak fenekén éreztük a hullámverte jégtáblák hatalmas csapásait, melyek megrendítették az egész csónakot, s egy pillanat alatt megforditották a hajót.

— Csak előre! hangzott mindegyikünk ajkairól a biztatás. S mentünk oldalvást, jobbra vagy balra, a merre egyik vagy másik csónakot vetette a hullám.

A többi csónakokat elvesztettük szemeink elől. A hold elbujt a fellegek közé, s a mint ismét előtünt, borzadva vettük észre, az ercsi jégtorlaszok felől rohanó árt.

— Ott összezuzattatunk! mondák a matrózok egyhangulag.

A jégtáblák szaporodtak körülöttünk; a jégtorlasztól felfelé csapdosták azokat a hullámok, s a csónak alatt, felemelve a gyenge alkotmányt, verődtek el, hogy azután ismét oldalunkra csapjanak; s bizony felborult volna sokszor csónakunk e hatalmas oldalcsapásoktól, ha a másik oldalon nem szintén jégtáblák támogatták volna a felborulni készülő járművet.

Tompa dördülés, mintha a Duna mélyéről jönne, szakitá keresztül a levegőt. És e dördülést rövid időközökben egy második, egy harmadik váltá fel.

Ily dörgéstől megrendülne a föld; s mi éreztük mint reng a hatalmas viztömeg.

Nem a hullámok játéka volt az, mit éreztünk. Az egész viztömeg rendült meg alapjaiban s egy pillanat alatt megfordult a viznek folyása.

A hullámok iránya megváltozott: az eddig alulról jött hullámok a felülről képződöttekkel összeütköztek, egy perczre hatalmas forgót képezve, melytől az Isten őrizzen meg minden csónakot.

Indul a jég Ercsinél, s mi nem leszünk képesek ellenállni a rohanó árnak!

A jégtorlasztól felfelé lökött jégtáblák szédületes sebességgel jöttek visszafelé. Az evezőt rövid időközökben be kellett venni a csónakba, nehogy eltörje azokat a jég.

De hol vannak a többiek?

Messze elül küzdött az első csónak a jéggel és hullámokkal.

A gőzhajót elérni teljes lehetetlenség volt. Meszszebb voltunk tőle, mint mikor elhagytuk a falut.

A szél őrületes erővel fordult meg s követte az ár folyását.

— Vissza! vissza! hangzott az első csónakról felénk, s a hold halvány fényénél láttuk, mint mutatnak a hullámok fölött táncoló hajóból az evezővel a falu felé.

— Ha még lehet! mondá kormányosunk. És megindult az emberfeletti küzdés az elnyeléssel fenyegető elem ellen. Egy órai távolságra vetett bennünket egymástól az ár, mig majd három órai tulfeszitett erőlködés után, hosszu időközökben elértük a csónakokkal egymásután a falut.

A helység házánál szálltunk meg. Nem tudtuk, mikor jutunk ki a faluból. A gőzhajó nem közelithette meg a falut, a dühöngő szélben pedig valóságos öngyilkossági merénylet lett volna ismét megkisérleni az utazást.

Lefeküdtünk. Az öregebbek ágyba, a fiatalabbak hosszában a padláson egymás mellé annyi zsupra, a mennyi épen jutott. Ez a kemény fekhely még is csak kellemesebb volt, mint az a rémületes esti utazás. Az éjszaka nyugodtan folyt le. Legfeljebb azt a kis tévedést regisztrálhatjuk, hogy egyik collegánk a sötét szobába lépő helybeli plébános urat ölelte meg; ki csak a gyértyagyujtásnál kitörő derültségből tudta meg azt, hogy tulajdonképen mi akart történni ő vele?

A szél az éjjel lecsillapodott s mi kora reggel minden baj nélkül elértük hajónkat. Földváry kormánybiztos a megtisztult nagy Dunában tovább ment le a gőzhajóval. A lapok tudósitói Ercsinél partra szállottak.

Ercsi a viztől kevesebbet szenvedett. Tegnapelőtt a viz a magasan fekvő főutczába hatolt ugyan, s az alantabb fekvő házakat teljesen elárasztotta, de a jég elindulásakor rögtön eltakarodott.

Nehány ez utóbbi házak közül összedőlt. A halászok és molnárok azokból husznál több embert mentettek meg a bizonyos haláltól.

Az ercsi-i toronyból még egyszer áttekintettük az egész árviz-boritotta területet. Csepel szigetének elmosódó partjai a Duna egész hosszában már kiemelkedtek a viből. De a helységek legnagyobb része még vizben állott. A merre a szem látott, viz által volt az egész láthatár elboritva.

Márton-vásárról vasuton térünk vissza Budapestre, két napi izgalomteljes utazás után.

FŐVÁROSI HIREK.

— **A magy tud. akadémia** titkárához feles számmal érkeznek a „Deák Ferenczhez" czimü ódák, a többek közt egy német szövegü is érkezett, mely Csehországból van keltezve. — **Az árvizkárosultak** javára eddig közel 65,000 frt gyült össze. Az adakozók között olvassuk a miniszterek neveit is, kik mindnyájan 100—100 frttal járultak a szükölködők felsegélésére, kivévén Tisza Kálmánt, ki 200-at adott. — **Az árviz nyomorai között** nem egy mulatságos epizód is fordult elő, igy a többek közt Ó-Budán egy féiig vizben álló házban egy harmadfél mázsás kövér asszonyság ugy beleszorult egy ablakpárkányba, hogy megmenthetése végett a ház tetejét s a fal egy részét le kellett bontani. — **A hazai kertészegylet** Budapesten virág, gyümölcs és főzelék kiállitást rendez, mely f. évi április hó 13 ától 20k-áig tart. — **A nemzeti lovarda, lövölde, és vivóterem egylet** tegnapelőtt tartotta meg évi rendes közgyülését, melyen elnökké gr. Szapáry Antal, alelnökké Csekonics Endre választattak meg. Választmányi tagokká lettek: gr. Almássy Gy, Blasskovich M., gr. Festetich P., gr. Győry L., gr. Károlyi Gy. s báró Wenckheim B.

VIDÉKI HIREK.

— **Abaujmegyében** Jakabfalvy Ferencz ottani lakos „Erzsébet királyné koszoruja és Deák Ferencz emléke" czimen 1000 frtos alapitványt tett, melynek kamatai Erzsébeth királyné nevenapján osztatnak ki a megye szegényei között. — **Szegeden** Petz János honvéd hadnagy f. hó 25-én pisztolylövéssel vetett véget életének, halála előtt barátai egyikéhez irt levelében megnevezi a czigány zenekart, melyet temetésére fogadjanak és kedvencz dalát, melyet azok sirjánál játszanak. **Vasmegye** egyik legszebb vidéken az ugynevezett „hegyháton" mult hó 27-ére virradóra, mintegy 14—16 holdnyi földterület minden zaj nélkül hat öl mélyre lesüjjedt. A lesüjjedt rész legelő, szőlő, gyümölcsös és szántóföldekből állott. **Zomborban** franczia négyest táncoló negyven bolhát mutogat egy német — **Iván-Egerszegen** mint a „V. L." irja egy egész várlak van föld alá temetve. Két zsellér ház között azonban kinyulik a várnak egy kéménye, melybe legközelebb egy parasztlegény leereszkedvén, onnan egy régi karpereczet hozott fel.

NAPI HIREK.

— **Jótékonyczélu hangverseny.** A gróf Bethlen Miké Róza urhölgy ő méltósága által az árvizkárosultak javára f. hó 5-kén rendezendő hangverseny alkalmával, ugy látszik, ismét egy élvezetekben gazdag estélynek nézünk elébe. A nemes keblü grófnő, ki lankadatlan buzgalommal igyekszik segiteni mindenütt hol s nyomorban sinlődők ügyeiről van szó ezuttal is megtesz mindent, hogy az árviz által sujtott szegényeknek segélyt, a városi közönségnek pedig élvezetet szerezzen. A legszebb tulajdonaikról ismert egyéneket sikerült neki e hangversenyei közreműködésre is megnyerni. A hölgyek közül: báró Duka Alezredesné, Gräffl báróné s Huzly Lujza urhölgyeknek, énekében, Herglotz Erzsike k. a.-nak zongora és Halmágyi Lillának phishármóniummoni játékában leszünk szerencsések gyönyörködhetni. Ismét meghalljuk ez alkalommal a veterán művész Ridley Khon tanárnak is a Viol d' Amour hangszereni gyönyörü játékát. Az itt elsoroltakon kivül egy magán dalkör is megigérte közremüdését. Látnivaló hogy ily kevés idő alatt, mióta a hangverseny rendezésének eszméje megfogamzott, ennél változatosabb programot összeállitani, alig lehetne. Ismételve hivjuk fel azért e hangversenyre, mely táncvigalommal leend egybekötve, a t közönség becses figyelmét, remélvén, hogy részesitni fogja buzgó pártfogásban a nemes czélu törekvést, s nem fosztja meg magát egy valóban kedélyesnek igérkező estély élvezetétől.

— **A budapesti árvizkárosultak** részére, özvegy Kolner Illésné urhölgy 10, Kacskovics-Kolner Teréz urhölgy 5 frtot voltak szivesek szerkesztőségünkhöz beküldeni, mely összeget el is küldtünk illető helyére a budapesti vészbizottsághoz.

— **A debreczeni ügyvédi kamara** területén lakó ügyvédek jegyzékébe Wéber Sándor h.-böszörményi és Hrabovszky Guido kisvárdai ügyvédek folytatólag felvétettek. — Hajdu Mihály debreczeni ügyvéd elhalálozása folytán a kamarai lajstromból kitöröltetett s gondnokul Imre Gábor debreczeni ügyvéd rendeltetett ki. — Tóth Mátyás ügyvéd pedig lakását Szolnokról Karczagra tette át. Kelt Debreczenben, az ügyvédi kamara választmányának 1876. február 20-án tartott üléséből. Az elnökség.

— **Bucsuhangverseny**. Városunk derék szülötte ifj. Sz. Nagy Károly ur, Kecskemétre megválasztott orgonista és zenetanár, ki müvészi czélokból tett ujabb külföldi utazásából a napokban tért haza, f. hó 24-én a szinházban „bucsu hangversenyt" rendez, melynek részleteiről annak idejében bővebben fogunk szólani.

— **A zenede igazgatósága** által a már egyszer emlitett Nő-dalegylet érdekében ma szétküldettek a meghivók, a f. hó 5-ikére, vasárnap délután 3—5 óráig a zenede 'énektermében tartandó értekezletre, mely után a szokásos házi hangverseny fog 5-től 7 óráig megtartatni. — Jóllehet városunk ismertebb zenekedvelő hölgyei mind meghivattak; mégis kikerülhette az igazgatóság figyelmét egy némely talán részt-venni kivánó neve: mely okból ezennel felkéretnek azon tisztelt hölgyek, kiknek véletlenség folytán meghivó nem küldetett s résztvenni kivánnak, hogy becses megjelenésükkel az értekezletet szerencsélteni méltóztassanak. — Debreczen, márczius 1. 1876. — A zenede igazgatósága.

— **A gazdasági tanintézet** tanárai által tartatni szokott népszerü előadások folytatásául a jövő pénteken, azaz márczius 3-án esti ¾ 7 órakor, Békessy László tanár fog a városháza nagytermében a vérkeringés élettanáról, mutatványokkal kisért előadást tartani, melyre is a t. közönség tisztelettel meghivatik.

— **Felhivás.** Felkérem a gazdasági egylet tagjait, hogy a jövő vasárnap, azaz márczius 5-én d. u. 3 órakor az egylet helyiségében választmányi értekezletre összejönni sziveskedjenek. — Békessy László, titkár.

— **Tegnapelőtt délelőtt** nyujtotta át Kocsicska ezredes megbizásából Zeiler Eduárd főhadnagy polgármester urnak a cs. kir. 39-ik gyalogezred történetét, 1867. évben lett alakitásától kezdve magában foglaló könyvet diszkötésben, melyhez hasonlót nyert a hajdukerület közönsége is. Ezen érdekes könyv Mayer Ferdinand ezredbeli százados á.tal szerkesztve a cs. kir. udvari és államnyomdából csak mintegy 120 példányban került ki, 737 lapra terjed, s fel van diszitve a legelső ezredtulajdonos Erdődy gr. Pálffy János és a jelenlegi tulajdonos Elek orosz császári nagyherczeg fényképeivel, előadja az ezred viselt dolgait, az abban magukat időnként mily módon kitüntetett vitézek neveit. Az ezrednek alakitása óta tulajdonosai valának a már emlitett első és jelenlegi tulajdonosokon kivül: Preysach Jakab, gr. Nádasdy Tamás, Dom Miguel, Braganza herczege és Hábermann József; ez utóbbi most másodtulajdonos. A szó alatti könyvből alkalmasint a ref. főiskolai könyvtár is hozzájutand egy példányhoz.

A szinházi álarczos bál tegnap este minőségileg épen nem, mennyiségileg pedig igen középszerüen sikerült. — A páholyokat vagyis azok egyrészét ugyan elegans közönség foglalta el, s a földszinten is volt egy kevés férfiközönség a jobb körökből, de az álarczosok talán egyetlenegy rózsaszindominó kivételével minden birálaton alól állottak. Na de annál kevesebb volt bennök a szellem, s a sületlenségek, izetlenségek pótolták a hiányzott élczet és talpraesett megjegyzéseket. Volt egy kereskedés is berendezve, Tricoche és Cacolette czim alatt, hol aprócseprő tárgyakból végkiárulás tartatott. De bizony ez sem sokat ért, — Az álarczások éjfélután egy óra tájt tünedeztek el, s két órakor vette kezdetét a táncz, melyet azonban már csupán a tegnapi utczai álorczás menet által felcsődített karzati publikum nézett végig. — Ugy látszik rosz idő járt ez idényben a báli mulatságokra, elite-, álarczos bálokra egyaránt, mi bizonynyal nem annyira a jó kedv és mulatni szeretés, hanem inkább és főleg a minden dolgoknak, — tehát a tánczmulatságoknak és mozgató erejének, a pénznek rettenetes hiányában leli indokolását.

— **A debreczeni csolnakázó-egylet** közgyülése tegnapelőtt tartatott meg, — mint halljuk. — Ez egylet keletkezése előtt a helyi hirlapok — közöttük a „D. E." is — élénken és tüzetesen foglalkoztak egy ily egyletnek szükségessége és czélszerüsége eszméjével, mióta azonbau az egylet megalakult — és müködését tényleg megkezdette — azóta annak történetét bizonyos titokszerüség sürü homálya burkolja bé — Hogy egy Csolnakázó-egylet czim alatti társulat létezik, az köztudomásu dolog, hogy az tényleg müködését megkezdette, a felől tavaly már meggyőződhettünk a városi tó partjain, — hogy elnöke, tisztviselői és választmánya is van, azt is tudjuk — ugy hallomás után, de hogy van-e az egyletnek alapszabálya — és hogy mily módozatok mellett történik az egylet tagjai közé belépés — s hogy mily alapokon áll egyátaljában ez egylet — mint erkölcsi testület, — e felől a nagy közönség sehogy sincsen tisztában. — Kérjük annálfogva az illetékes egyéneket, vagy az egyleti elnök urat, hogy legyen szives bennünket — tudomással nem birókat — e tekintetben egy tájékoztató közleménnyel felvilágositani. Több érdeklődő.

— **Hymen.** Tegnap, febr. 29-én esküdtek egymásnak örök hüséget Érkávason Kovácsi Miklós tasnadszántói földbirtokos, s a városunkban előnyösen ismert, bájos Kovács Emma kisasszony, Kovács Mihály érkávási földbirtokos kedves leánya. Nyoszolyóleányok voltak: Baranyi Gizella, Harsányi Mariska, Fráter Sarolta, Irinyi Blanka, Kovács Erzsi. — Vőfélyek: Kovácsi János, Kovácsi Sándor, Kovácsi Béla, Kovács Lajos, Kovács István. — Áldás és boldogság kisérje az uj párt a házasélet utain!

— **A kir. fenyitő törvényszék** által tegnap Major Ferencz nyilvános erőszakoskodás büntényeért 3 havi börtönre, Sörös András sulyos testi sértés büntényeért 4 havi börtönre, Tóth András sulyos testi sértés büntényeért 6 heti börtönre iéltetvén, — büntetésök kiállását mindannyian megkezdték. — Kathi Gábor a nyilvános erőszakoskodás bünténye és közerkölcsiség elleni kihágás vádja alól bizonyiték elégtelenségéből fölmentetett. — A mai napon pedig a kir. curia itélete hirdettetett ki, mely szerint Király Imre, Jobbágy János, Menyhárt István, Németi Gábor, Mayer Ágoston és Geiger Sámuel hazárd kártyázásért 10 forinttal megváltható 48 órai fogságra iéltettek el, mely birság büntetéspénzt mindannyian lefizetvén, a hatójok által letett 60 forint, a tek. városi Tanácshoz a szegény pénz alap javára a kir. ügyészség által átküldetett; — kihirdettetett még a kir. Tábla azon itélete is, mely szerint Vasas János, Vörösmarti József, Fekete Mihály, Magyari József és Katona Mihály szintén helybeli lakosok, hazárd kártyázásért 15 forinttal fejenként megváltható 3 napi fogságra iéltettek, —

melybe csak is Vörösmarti József nyugodot meg, a többiek pedig felebbeztek. Lejött a kir Tábláról Munkácsi Dániel volt kapitányi hivatali irnok bünpere is, azon itélettel, hogy sikkasztás bünténeért ott is 4 havi börtönre lett elitélve. — A holnapután pénteken tartandó végtárgyaláskor Selenga András és neje orgazdaság és bünpalástolásért, Kun Gábor, Méhész István s Varga Péter mindannyian szováti lakosok gyanus áruk megvétele által elkövetett kihágásért; Juhász Gábor és Erdős Gábor h.-böszörményi lakosok sulyos testi sértésért, Bereczki Gábor és Bereczki Márton ugyanoda való lakosok testi sértésért, végre Fekete György h.-dorogi lakos szintén testi sértésért fognak a vádlottak padjára kerülni.

— **Azokkal, kiknek figyelmét** mult számunkbani értesitésünk kikerülte volna, jónak látjuk még egyszer tudatni, hogy azon edények melyekben a közvacsorára, az illető szives adományozók ételnemüeket köldtek, a nőegylet elnöke gr. Bethlen Miké Róza urhölgy ő méltósága lakásán, általvehetők.

— **A tegnapi szinházi álarczosbált** — megelőzött komédiás-menet nem igen érte el czélját, melyre a tömegte hatni kivánt; Igy például egy vidéki paraszt — midőn a nagy zajjal elvonult masken-zug-on végig gyönyörködött, e szavakkal fordult mellette álló társához: Na komám, legalább komédiát is láttunk, még pedig pénz nélkül; most már indulhatunk is hazafelé, mert majd öreg este lesz!"

— **A helybeli bormérő társulat** márczius 1-sö napján tartott bizottsági gyülésén elhatározta, miszerint — minthogy a már két izben meghirdetett ajánlattételre nézve, ugy a régibb, mint ujabb ajánlatot tevő polgárok közül még eddig is, igen nagy számban vannak elmaradva; — az akóztatással járó kellemetlenkedést óhajtván kikerülni, — az ajánlattételt s annak azonnali lefizetését április hó 1-sö napjáig minden illető polgártól elfogadja. — Debreczen, 1876-márcz. 1. a bormérő-társulat bizottsága. C zeglédi utcza 2151-ik sz. Bánkiház, emeleten jobb bra

— **Hirdetés.** Vásárra járó iparosaink érdekében közöljük, hogy békésmegyei Füzes-Gyarmat mezővárosnak felsőbb helyen meg változtatott országosvásár napjai évenkint márt. 14., junius 10., aug. 25. és okt. 24. napjaira tüzettek ki és igy az első vásár 1876-ban illetőleg a baromvásár az azt megelőző márczius 11-én a belső vásár pedig 12-én fog megtartatni.

LEGUJABB.

— **Budapesten** a Duna vizállása tegnap folytonosan lassu emelkedésben volt. Délutáni 3 órától 21 láb 9½ hüvelykről éjjeli 11 óráig 21 láb 12½ hüvelykre emelkedett.

Ő felsége a király részletesen értesittetvén Tisza Kálmán min. elnök által a roppant szerencsétlenségről, mit az árviz okozott **ujabban 40,000 frtot utalványozott magán pénztárából a károsodottak felsegélésére**. A király e nemes tette az egész ország legmelegebben érzett háláját fogja bizonynyal felkelteni.

Piaczi árak Debreczenben.

Febr. 29-ikén. Alsó és felső árak: 1 hektoliter buza 5.70.—7.32., 1 hektoliter kétszeres 4.72—5.04, 1 hektoliter rozs 4.48—4.64, 1 hektoliter árpa 3.10—3.26., 1 hektoliter zab 3.10—3.26., 1 hektoliter tengeri 3.18—3.34., 1 hektoliter köles 3.26—3.58., 1 hektoliter kása 6.00., 1 zsák burgonya 1.00—., 100 kilogramm szalonna 63. 63½., 64 frt, 100 kilogramm háj 64. 64½. 65 frt.

Debreczeni Szinház.

VI-dik Bérlet. 13-dik szám.

Csütörtökön, márcz. hó 2-án

adatik:

A NŐ URALOM.

A Teleki-alapitványból 100 arany pályadijjal jutalmazott eredeti vigjáték 3 felv. Irta Szigligeti.

Felelős szerkesztő: Szabó Antal.

HIRDETÉS.

Meghivás.

A debreczeni

„Alföldi takarékpénztár"

harmadik rendes közgyülését f. év márt. 19-én, délután 3 órakor a városház kis tanácstermében tartandja meg, melyre a t. cz. részvényesek ezennel tisztelettel meghivatnak.

Tárgyak:

1. Igazgatósági jelentés a mult évről.
2. A számvizsgálók által helybenhagyott mérleg beterjesztése.
3. A mult évi nyereség mikénti felosztása.
4. A kereskedelmi törvény szerént módositott alapszabály feletti határozás.
5. A módositott alapszabály értelme szerint, az igazgatóság és felügyelő bizottság megválasztása.
6. A közgyülési jegyzőkönyv hitelesitésére 3 részvényes tag megválasztása.

Debreczen, 1876. febr. 26.

Az igazgatóság.

69 sz. 1876. 1—3.

Laptulajdonos Molnár György. Kiadja a városi könyvnyomda Debreczenben.